ILL.[MI] ET REV.[MI] MAFFÆI

S. R. E. CARD. BARBERINI

NVNC

VRBANI

PAPÆ VIII.

POEMATA.

EDITIO SECVNDA.

LVTETIAE PARISIORVM
Apud Antonium Stephanum, Typographum Regium, via Iacobæa, ad insigne Oliuæ Roberti Stephani.

M. DC. XXIII.

TYPOGRAPHVS
LECTORI BENEVOLO.

ISTA Poëmata (Lector) vt ederemus, ſuaſit noui carminis pulcritudo; tum ſcribendi materia; ipſe denique auctor. Deterret Poëta Venuſinus ab ęmulatione Pindari, tanquam ab nimio conatu caſura ingenia. Ecce tamen poſt tot ætates non indignæ imitationis auſpicium. Pindarico ritu ſcriptæ ſunt iſtæ tres Odæ, ſeu exemptas è vulgo voces ſpectes, ſeu dicendi vim atque tenorem; ſeu denique verſuum genera, qui varia quidem, ſed concordi miſtura in leporem & maieſtatem aptati ſunt. Nemini adhuc impetus fuit hanc Muſam

Latinis adiungere. Quamuis enim in Lyricis diuerſitas carminum cadat innumeros; tamen illi breuiori ſpatio includunt ſuos cantus, velut in orbem redeuntes; Et nuſquam præterea tentauerunt tanta modorum varietate decurrere. Qui verò ex recentibus hanc Græcæ imitationis prouinciam ſunt aggreſſi, congeſſére in vnum carmina non modò non ab Horatio, aut veteribus Latinis; ſed etiam quæ adeò literis & penè ſolutis numeris, cadunt, vt nulla lepiditate aures feriant. Aſt hæ Odæ nihil habent niſi ex Flacci menſuris; adeò vt Hendecaſyllabi quoque, ne quid de religione periret, iuſſi ſint ab ijs exulare. Habent híc igitur eruditi, quod gratulentur acceſſiſſe Romanis nouum, ſublime, elegans carminis genus. Hoc de ſcribendi ratione. Iam verò argumentum vt luculentum! vt non trita aut vulgari chely dignum! Primum poëma habet Sancti Ludouici præconia,

noſtri illius, quem omnium Regum dicerem eſſe lucem, & poſteritatis exemplum, niſi hunc mihi laudare eſſet ſuperfluum, cùm poſt illius encomia hac ipſa ode cantata omnes laudatores ſordeſcant. Succedunt Magdalenæ præconia, quorum nunquam ſine Galliarum felicitate memineris; ad quas illa Deo ducente viua applicuit, & veluti ſpolium corporis dedit, in pignus ſocietatis perpetuæ, ratęque apud Deum pro Gallis memoriæ. Signat opus Laurentius, rarum Chriſtianorum decus, ex Hiſpania ſua Romam veniens, & tyranni ignes cæleſtibus facibus tepidiores ſentiens, quibus intus ardebat. His alia addidimus carmina quæcunque in eodem agro nata legere nobis licuit. Scias ex ipſa lectione eandem eſſe Muſam, niſi quòd ſpontè interdum delicatiſſima ſimplicitate ſe demittit; nè quis putet hanc ſummis nubibus natam non poſſe vbi lubet viciniori volatu terram beare. Nec in minoris candoris argu-

mento versantur hi versus quàm priores illæ Odę; nempe vel in vitia vel pro virtutibus scripti. Nunc paucis de Authore. Ill.mus & Reu.mus Maffæus S. R. E. Cardinalis Barberinus, raro felicibus exemplo, quicquid temporis sibi à Reipubl. negotijs est vacuum, impendens egregiæ voluptati, modò varia lectione animum implet, modò literis plenum per amœnissimæ vtilitatis scripta effundit. Ex eo ludo ista sunt carmina; quæ ipse, vt alia multa, damnasset tenebris, nisi aliquot Prometheorum furto delatus in publicum esset hic ignis, multorum ingenia sollicitaturus. Ergo & se Musæ iactabunt, quòd etiam summorum negotiorum clauo admotis placent; & Gallia istos maximè versus fouebit; vt quem apud se Sedis Apostolicę Nuncium est mirata, genere, iudicio, ingenio summum, quémque sibi ęternum voluisset, saltem absentem in hoc suo fœtu aspiciat. Vale, & fruere.

Binæ quæ ſequuntur Epiſtolæ aliquot ab hinc annis Romæ impreſſæ petitæ ſunt *ex Cent. 1. ſelectarum Epiſt.* Io. Baptiſtæ Lauri Peruſini.

VIRO CLARISS. IOANNI BARCLAIO.

Io. Bapt. Laurus. S. D.

MEL merum ac nectar ſuauiſſimum, mi Barclai, BARBERINI Principis, vtriuſque noſtrûm amantiſſimi, Sacra Odarum Poëſis, quas, veluti amuleta, mecum circumfero, & , vt in quemque incido Muſæ Lyricæ, haud fuco ebriæ, candidatum, lectito, recito, & ad modum fortis & maſculæ olim muſicæ recanto. Quàm enim leniter, ſeueritate admixta, in ſacro argumento exultat, attollitur, triumphat? in quo verò plurimum regnat oratio, mitiores affectus mirificè attentat, vbique relinquit aculeos, & , vt egregium Horatianæ dinoſceus exemplum referat, legentium animos, in quamcumque velit partem, inflectit, adoritur, expugnat. Vulgatum eſt, quæpiam flumina auri venis ac ramentis affluere, & herbis vicinioribus atque arbuſtis glebæ decus pretioſioris affatim communicare. Non aliter hinc pietatem haurias, facundiam, omnéſque defæcatioris

ſpiritus delicias Vel quas D. D. D. Magdalenam, Laurentium ac Ludouicum copioſè dilaudantes, perlegimus, adeò cum Lampridij, Ariæ, cæterorûmque Odis non confero, vt præ his diſtædeat illas in manus ſumere & excurrere oſcitanter. nec Pindaricas ipſas tanti faciam, vbi pro Græco pallio Latinam togam induerint. Eant modò, qui profano in triclinio Etruſcas lautitias malunt, & ſordere ſacratiores Latinas, ſi iſtis opponantur, temerè contendunt. Haud profectò deerit amplius Poëtis noſtris, Syonem pro Cithærone incolentibus, vnde ſuis Muſis indolem, latera & neruos quærant. Inhio ad emunctiſſimi iudicij tui libram, doctiſſime Barclai, qui Viro eruditiſſimo ad edendos in publicum hoſce partus, auctor atque impulſor eris: ac, ſponſoribus nobis, deiera Orbi placituros, quando Etruſcis ſui iam placent minùs minûſque. Bene vale. Peruſiæ kal. Aprilis CIↃ IↃ CXIIX.

IOANNI

IOANNI BAPTISTÆ LAVRO V. C.

Ioannes Barclaius S. D.

ACCEPI litteras, quas ad me dedisti, mi Laure, vt stylo leporibúsque prorsus tuas, ita eximio argumento suauissimas mihi. Laudas Illustrissimi Principis, Cardinalis Barberini, Poësim: sed quamquam varia Encomia congeris, censeo hæc ipsa tuo sensu esse minora. Nam quis satis extulerit cumulatas in vnum Authorem, aut scriptionem, dotes, quas in plurimis diuisas tamen miramur? Quidam sunt, quos casta Latinitas, alij, quos sententiæ ex Philosophiæ abdito commendent. Est, qui plausum inuentione meruerit: multi quoque aut æquabilitate sua, aut facilitate, aut denique numeris placuerunt. At ex his omnibus nihil præcipuè vnum in magno Barberino laudaueris, quia omnia pari splendore feriunt legentium aciem, vnóque obtutu contemplationem, inter tot bona, sui incertam tenent. Cùm apud me quærerem, vnde gemmea illa & virilis scribendi felicitas, statim occurrit, plurimos ex Poëtis homines esse vmbratiles & negotiorum ciuilium imperitos; plurimos vanos, & qui, cùm robustam aliquam, verámque sententiam carminibus inserunt, non sibi magis credant, quàm vbi de Parnassiis Somniis agunt & Choro Musarum. Sed Illustrissimus Barberinus tot annis in publica luce versatus, summísque ad-

motus negotiis, vt res ipsas deprehendit, quales sunt in hominum vita, in animis Principum, in populi vsu, ita verba seligere aptissimè potest, quibus illæ exprimantur, & veluti legentium oculis ipsæ se offerant. Quid quòd vbi stylum sumpsit in manus, nihil prius, quod scribat, occurrit, quàm rerum seriarum, virtutúmque imagines, quibus imbutus est animus, & quæ ipsa consuetudine ad contemplationem illico redeũt? Hinc illa sententiarum vis & insectatio vitiorum; hinc laudes Pietatis, Numinis cultus, Sanctorum hominum Encomia, & omnino præcepta, quibus hîc egregia fama viuas, & forte post fata meliori. Age ergo, mi Laure; perge mirari dignissimos tanto parente fœtus. Desine verò sperare, posse illum precibus suorum flecti, vt hæc summæ mentis pignora edat in lucem. Citiùs à Sibylla impetres, ne foliis mandet Oracula. Nimirum assuetus magnitudini suæ, hæc ipsa, ad quæ obstupescimus, ideò vulgaria putat, quia sibi assidua & quotidiana sunt. Sed aliam viam inibo, qua te publicúmque demerear. Finge, illum esse Apollinem; ero ego Mercurius; subtrahámque pulcherrimo furto ab eius penatibus, quamque harum scriptionum offendero. Iam enim, ne quid dissimulem, sic fallere incepi, & hactenus rectè processit. Si mihi ideo irascetur; at Reipublicæ precibus, quam sic iuuero, reconciliationem inueniam. Tu secretus, mi Laure, apud te rem contine, & promissum meum expecta. Vale, ex Vrbe Prid. Non. April.

APPROBATIO DOCTORVM
Sacræ Facultatis Theolog. Parisiens.

DIVINA Carmina ab Illustrissimo ac toto orbe spectatissimo Cardinale Barberino cœlesti quodam instinctu fusa, summâ cum animi voluptate legimus & expendimus diligentissimè. Etsi verò commendatione nostrâ non indigeat, tanti tamen operis authorem & artificem dignissimum iudicamus, cui sempiternum laudis testimonium à doctioribus Musarum alumnis tribuatur. Effigiem enim Pindarici versus summo ingenio nec minori pietate expressam politámque nobis exhibuit, cui nec gratiæ nec veneres desint, vt proinde minimè dubitemus, in eorum qui spectarint animis, mirabiles sui amores excitaturam. PARISIIS, *è Musæo nostro die vndecimo Martij Anni Millesimi sexcentesimi vigesimi primi.*

N. COEFFETEAV Episcopus Dardaniens. Administr. Metens.

C. LOPPE' Collegij Regij Nauarræi Archididascalus.

SVMMA PRIVILEGII.

CAVTVM est auctoritate Regia, ne quis alter in regno Franciæ, præter ANTONIVM STEPHANVM Typographum Regium, *Illustrissimi & Reuerendissimi* MAFFÆI *S. R. E. Cardinalis* BARBERINI *Poëmata*, intra decennium imprimat aut diuendat, publicationis exemplarium, si quis secus fecerit, multa indicta, prout amplius in ipso diplomate continetur. Lutetiæ Parisiorum, die vndecimo Martij, an. Sal. 1621.

DE LAFFEMAS.

ILLmi ET REVmi MAFFÆI S.R.E.

CARD. BARBERINI

S.D.N. SIGNATVRAE

IVSTITIÆ PRÆFECTI, &c.

POEMATA.

DE S. LVDOVICO

FRANC. REGE

O D E.

STROPHE I.

OBIECTV gemini maris,
Illinc Pyrenes, arduis hinc Al-
pium
Præcincta muris; ingenio soli,
Fluxúque diues fluminum:
Fortium turmis equitum verenda,
Herôum genitrix Gallia, bellicis
Fœcunda palmis: inclyta Regibus,

A

Quos longâ ſerie dedit
Priſci Capetij genus:
Ut inter omnes thure LVDOVICVS
Cultus & aris
Cœleſti radiat vinctus diademate frontem!

ANTISTROPHE I.

Quas dudum mea parturit
Mens fœta laudes, Regis educ optimi
In lucis oras, Aonij lyra
Sonora cantus obſtetrix.
An piæ primum ſtudium Parentis
Formandi puerum moribus integris,
Doctæque raris Palladis artibus;
An celſæ decus indolis
Dircæis celebrem modis?
En blanda prodis Comitas, Pudórque,
Lenis & oris
Majeſtas, ac forma, decens & Gratia linguæ.

EPOD. I.

Non me tamen moremini.
Plectrum prouocat aureum
Pulchrius fulgens teneris ab annis

Laus parta bello. iactet infantis manu
Alcidis enectos colubros
Ficto Græcia plausu,
Vt primum nituit murice Regio
Heros gloria Sequanæ,
Impuber armis comprimit rebelles.

STROPHE II.

Ast ætas vbi firmior
Accessit, omnis abstinens culpæ, Deo
Deuota iungit pectora, dotibus
Virtutis auctus; commoda
Vrbium curat, studiosus æqui;
Regum delicias spernit, & otium
Fontem malorum claudit, & amouet
Luxum criminis illicem:
Iustis præmia diuidit,
Prauósque pœnæ corrigit timore.
Sic populorum
Munit amore latus, non ense aut militis hastis.

ANTISTROPHE II.

Horti pulchra per areas
Hinc inde transfert candidum virgo pedem

Quà mira florum pompa recluditur,
Seu quos dedit Britannia,
Vel Tagi potor Sporadúmve cultor,
Mox voluens oculos, vndique conspicit,
Et hæret, anceps quem sibi deligat:
Jllic floret amaracus,
Hic albet breue lilium,
Floré(que pandunt aduenæ decorem.
Denique certa
Omnibus illa rosa Pæstanum prætulit ostrum.

EPOD. II.

Florem tibi quem seligam?
Te sceptro potior fides,
Alme Rex, clarat Themis, & sorores
Pietásque maius adferunt tibi iubar,
Gemmata quàm vestis vel aurum:
At quæ clarior astri
Nascentis radiis fulsit, & in tuo
Fulget corde, rapit sacra
Me luce flagrans Charitas canentem.

STROPHE III.

Hæc te nectare cœlitum

Pascit, Deíque nunc beat præsentiâ:
Hæc vna quondam, dum tuus induit
Caduca membra spiritus,
Se tibi iunxit comitem, viæq;
Index, te superûm cœtibus addidit:
Hinc liberali spargis opes manu,
Siue altaria construis,
Seu sacras reficis domus,
Ades vel ægris, vel iuuas egenos;
Hac duce bellum
Suscipis, & mortis iaculis caput obiicis vltro.

ANTISTROPHE III.

Urbis nam Solymæ vicem
Dolens, vt impiam opprimas tyrannidem,
Pacata Regni linquis, & horridis
Armis petens Pelusium,
Traiicis textis trabibus phalanges,
Quà septemgemino cærula flumine
Nilus colorat: mœnia vix quatis
Arcis, cùm subitus fores
Recludit pauor hostium;
Mox victor agmen militum patentes
Ducis in agros,
Hostiléſque acies geminatâ clade trucidas.

EPOD. III.

Spes sæpe quo propinquior
Arridet, celeri fugâ
Exitus cœptis adimit secundos.
Inuadit eheu te lues, & Celticas
Infesta vis morbi, faméſque
Vexat dira cohortes:
Illinc flumen aquis, hosticus hinc furor
Denso circuit agmine:
Pugnatur; atrox fœdat arua cædes.

STROPHE IV.

Victum gloria non minor
Te sequitur, heros magne, quàm cùm vinceres.
Constans recusas Martis ab alea
Lembo per amnem subtrahi.
Unâ nos omnes eâdémque pugnâ
Sors, inquis, maneat: Vos ego deseram?
Regémque vestrum me fuga polluet?
Captiuo tibi quas minas,
Quæue opprobria barbarus
Infert Tyrannus? sæua quot tuorum
Funera cernis?

Tu tamen immotus Christo ſpem ponis in vno.

ANTISTROPHE IV.

Nutantes animos, fide
Firmas, iacentes erigis. Quid ais, cadit
Spes veſtra? curas pellite lugubres:
Probat Deus quos diligit;
Hos & educit memor è periclis.
Olim quæ populus pertulit Iſraël?
Hæc ipſa tellus teſtis: ad inuium
Rubri dum pelagi fretum
Vrgebat Pharao ferox
Equis & armis, obſequens repentè
Scinditur æquor,
Erectiſque vagæ lapideſcunt mœnibus vndæ.

EPOD. IV.

Electa ſiccis tranſilit
Gens plantis, mare ſæuiens
Defluit rurſus, rapit inſecutum
Ducem procellis, & quadrigas obruit.
Sic fatus haud expes tueris
Flexo poplite cœlum.
Lux ô Chriſtiadum maxima Principum,

Heros inclyte; qui tui
Æquent honorem carceris triumphi?

STROPHE V.

Dat dirus tibi Mempheos
Pœnas Tyrannus; En ſuorum concidit
Ferro peremptus, ſertáque laurea
Mutat cupreſſi frondibus:
Túque dimiſſus: rediménſque captos,
Oppreſſóſque graui ſeruitij iugo,
Appellis Aces littoribus ratem:
Hîc te Chriſticolæ tenent
Ut ſis certa cadentium
Tutela rerum: haud te trahunt paterni
Commoda Regni,
Nec genitricis amor, procerum nec vota, preceſq́;.

ANTISTROPHE V.

Non eſt quæ premat acrior
Te cura, quàm Chriſti ſuperbos frangere
Hoſtes, & almo nomine gentium
Delere cultus impios,
Nec pium belli ſtudium remittis,

Donec

Donec te Libyë ſanguine diffluens
Palmâ potitum, corporis exui
Arctis nexibus adſpicit.
Nunc, ô verticis accola
Cæleſtis audi quas preces decorum
Pallida vultum
Relligio mœrens lacrymis tibi fundit obortis.

EPOD. V.

Inuicte Rex, en Gallia
Iuncta eſt rurſus Iberiæ
Sanguinis vinclis, animos & arma
Fac iungat arctum fœdus. heu quot conficit
Europa ſe diſcors in oris?
Squalet Punica tellus:
Te deuincta vocat Græcia compede,
Iordanes vocat, & ſacrum
Chriſti Sepulchrum vindicem moratur.

DE S. MARIA MAGDALENA.

ODE.

STROPHE I.

INNIXA pennis verſicoloribus
Bombyce fulgens diuite,
Mollis reuincta floribus
Crines, procaci fronte, lubricóque
Adſpici vultu, facilique dulcis
Flexu loquela cordibus imperat
Mortalium, quos dum beare creditur
Interimit ſuaui prabens ſub lacte venenum,
Atque truces molitur hyanâ
Sauior inſidias,
Nouúſque Protheus mille formas induit,
Ut ſacra leges Themidis reſoluat,
Blanda voluptas.

ANTISTROPHE I.

& Hæc innocenti ſanguine dexteram
Regis Dauidis polluit,

Quo nullus antè gratior
Regi ſupremo cœlitum: capillis
Indidit cæſis tibi vincla Sampſon,
Vt te ſuperbis traderet hoſtibus,
Quem nulla vis potuit ferocem ſubdere:
Huius & impulſu fallacia numina Diuûm
Diuino dignatus honore eſt
Rex ſapiens Salomon,
Qui conditori ſyderum quondam pius
Inclytam ſumptu, celebrémque gaza
Struxerat ædem.

EPOD. I.

Quid MAGDALENAM *mirer incautam premi*
Dura compede vinctam
Dira ſub dominæ iugo
In flore primæuo iuuentæ?
Quid excolentem corporis
Numine poſthabito decorem?
Illa comas olim gemmis ornabat & auro,
Studens amantibus videri pulchrior,
Pubemq́ gaudens cernere
Lentis ignibus vri.

STROPHE II.

At cùm ſororis vocibus anxiis
Chriſtus precantis annuit,
Almo iubente Spiritu,
E parte cœli deſilit ſerenâ,
Regiam vittis redimita frontem
Puro coruſcans lumine Gratia:
Ut pulchra nubes Iridis coloribus
Depictas pedibus premit, & fœlicis oliuæ
Defert donatura coronam.
Protinus his radiis
Icta cadit artus detegens, & exhibet
Tabidâ nolens cute ſe videndam
Fœda voluptas.

ANTISTROPHE II.

Tu MAGDALENE *diſcutis inſitas*
Mentis tenebras, & iacens
Immane monſtrum conſpicis
Non antè viſum. Quo pudore malas
Inficis? Quales gemitus profundis?
Iam margaritas ponis, & aureos
Incompta crines prodis, & Chriſto ream

Te sistis, lacrymisq́; pedes veneraris obortis,
Atque sacras mœstißima plantas
Lambis, & imbre rigas,
Comisq́; tergis, & relata negligis
Probra, mox culpis capis exoluta
Pignus amoris.

EPOD. II.

Amansq́; amantis igne Christi feruida,
Flagris membra cruentans,
Priscos prouida sanguine
Extinguis ignes, & fideli
Amore constans, greßibus
Impauidis sequeris Magistrum,
Per gladios hastasq́; Crucis miserabile pondus.
Hæres sepulchro lacrymans; & exerat
Seu condat vndis sol iubar,
Comples questibus auras.

STROPHE III.

Amor pericli nescius horridi
Ut morte perstat fortior!
Frustra frementis æquoris
Iudæa frendens obiicit procellis

Te neci damnans: moderantis expers
Nauta phaselus, non ope remigis,
Velíue currit humidas pelagi vias:
Se placidi sternunt fluctus, se lucidus æther
Nube carens ventisque serenat.
Iam Paphon, atque Rhodon,
Cretámque linquit, iam Zacynthi littora,
Et Cephalenum legit, Actiásque
Prospicit oras.

ANTISTROPHE III.

O quæ trecentis hæc freta nauibus
Regina sulcans, Cæsarem
Armis lacessens, vltimam
Regnis parabas Italis ruinam:
Patrio pulsam lare MAGDALENAM
Si fluctuantis ludibrium maris,
Escam futuram piscibus, nunc cerneres
Cælicolas inter diuini nectaris haustu
Sublatam super æthera vesci,
Deliciisque frui
Cœlestis aulæ, quid tibi mentis foret?
Quid decor formæ, Phariúsque fastus,
Sceptráque prosunt?

EPOD. III.

En luce functa habes pudendam regij
Solùm nominis atro
Regni è funere gloriam.
Nec læta vixisti, superstes
Vix vna puppis reddidit
Te patrio profugam Canopo.
Conderis, & viuens latebris abstrusa sepulchri
Coacta mox letum colubri morsibus
Vltro subire, Cæsaris
Subducenda triumpho.

STROPHE IV.

At MAGDALENE *per Siculum fretum*
Rabiem Charybdis præterit
Secura, finesq; Italos
Egressa, tendit Gallicas ad vrbes.
Huc Dei nutu, superumq; ductu
Appulsa portum Maßiliæ tenet,
Noménque Christi gentibus disseminat.
Hinc abrepta colit pendens in montibus antrum,
Quod frontem prope sydera tollit,
Hic gemit, & lacrymat,

Hic Angelorum cœtibus canentium
Adstat, hic vnum meditata Christum,
Se quoque nescit.

ANTISTROPHE IV.

O me patrato crimine sordidum,
O me iacentem respice
Dux alma pœnitentium;
Te Christus audit; nam tuis sepulcro
Excitat fratrem precibus: furentis
Te de Draconis faucibus eximit,
Et limpidas è rupe lymphas elicit.
Salue cara Deo rupes, fons inclyte salue,
Iam Pindi mihi culmina sordent:
Tu sacra lympha precor
E corde prome lacrymas, pro carmine
Execror myrtum, mihi det coronam
Ramus oliuæ.

EPOD. IV.

O ter beatum, qui dolore percitus
Vitæ turpiter actæ
Labes fletibus eluit,
Virtutis in regno vel ipsis

Vero

Vero referta gaudio
E lacrymis oritur voluptas.
Nil tamen in tuto mortalibus, vltima donec
Recludat hora cuique sortem; Gloria
Perennat vna cœlitum
Extra vulneris ictum.

DE S. LAVRENTIO.

ODE.

STROPHE I.

IBERA tellus Austrio
Sub Rege fœlix, aurifero Tagi
Te dicant alij flumine nobilem,
Te classe, te bello ferocem,
Oceani dominam celebrent, Regnisq; potentem:
Hic Perûanis diuitem metallis
Mexici gazis, Arabumq; conchis,
Et mercibus Goa beatam
Te laudet: fera prælia
Extollat alter, & triumphos Caroli,

Ac temperatis viuidum
Consiliis animum Philippi.

ANTISTROPHE I.

Te concinam Laurentij
Sacro Parentem lumine fulgidam:
Non illi facie funeris horrida
Immane tortoris repertum
Excussit solida veræ pietatis amorem
E mente: palmis nobiles, & ostro
Clarus en inter proceres, decorem
Indutus æternum, phalangis
Addit se comitem Duci,
Cui saxa primùm post trucem Christi necem
Coniecta probro gloriam,
Interitu peperêre vitam.

EPOD. I.

Acres quid iras aggeras Rex barbare?
Impauidus contemnere nouit
Hispanus iuuenis Regum fera iussa, quid flagellis
Nuda membra saucias,
Curuis & hamis lancinata carpis?
Fortis resistit, heu quid impium struis?

Mens hæret: trepidat. Quibus
Dire Tyranne feris,
Te quibus exæquem Colobi ſæuiſſime monſtris?

STROPHE II.

Flauas ad vndas Tybridis
Lactauit altrix vberibus lupa
Infantes geminos: pinnigero puer
Delphinis in dorſo natantis
Sæpe Dicarchæo ludens è littore viſus;
Et vulnerati pro pedis medela
Hoſpitem narrant hominis leonem;
Hunc inter atroces ferarum
Incurſus pauidum canis
Vt blandiens adiuit adgnitum leo,
Amboſq; pubes Romuli
Obſtupuit ſibi gratulantes.

ANTISTROPHE II.

Seu priſca verum proferat
Seu fingat ætas, aſpide ſæuior
Hyrcaníſque feris mens hominis furit:
Non vrſus inſectatur vrſum;
Non perimit colubrũ coluber; non tigrida tigris;

Humana virgas gens, rotas, & vncos
Intulit terris, pedibúsque mortis
Aptauit alas: quid Perilli
Infandum memorem bouem?
Nec sontibus, vel hostibus solùm minax,
Sui ministram gaudij
Perniciem cupit innocentum.

EPOD. II.

Te matricida, te lues mortalium
Incessit tam dira cupido? (Vrbem
Nam facibus passim incensam populatus ignis
Te iubente, fletibus,
Clamore, luctu, cladibus, ruinis,
Complens, in atri verterat formam rogi:
Tunc lætus fidibus canens
Diceris excidio
Ausus Troiano, miseram componere Romam.

STROPHE III.

Quò Musa Dirces prouehunt
Te vela? ferri per tragicos amas
Terrores? rutilum sydus Iberiæ
Atlantis emergens ab vndis,

Te reuocat dira tostus LAVRENTIVS *olim*
Jn crate. forma nec decor, nec ætas
Ferreos flectunt animos, Tyrannus
Deridet absterſum cruorem
Cœlestis pueri manu:
Ludine vanis perferam præstigiis?
I miles inquit; perditus
Det meritas reus igne pœnas.

ANTISTROPHE III.

Et ecce raptim ſtrenuus
Athleta Christi traditur ignibus;
Hos inter thalamus vectibus æreis
Compactus excepit iacentem.
Tres, ô Iordanis Pueri decus Iſacidarum,
Vt veſtra flammis emicat probata
Diſpari virtus celebris corona.
Quos par adegit cauſa morti
Vltro exponere pectora?
Non vos Deira militum cohortibus,
Equis, & armis obstrepens
Terruit, aut ſonitus tubarum.

Nullus obire poteſt:
Hoſtibus inſultas victor, cadis hoſtia Chriſto.

PAX ALLOBROGICA.

ODE.

MENTIS verendum non acie minùs
Quàm bellicoſi robore militis,
Quem nuper excepit ſuperbo
Maximus Eridanus Triumpho;
Formoſa pennis quem ſuper aureis
Vexit profundum trans mare Gloria,
Alpéſque terrarumq́; tractus
Præpete tranſiliens volatu:
En pace parta Petrus ab exteris
Oris reuertens, eximit Italis
Belli timores, & cupitam
Auſoniæ ſtatuit quietem.
En Roma curas pellit, & explicat
Frontem ſerenam; ſic maris æquora
Cedente vento conquieſcunt,
Tale nitet ſine nube cælum.

Pendebāt

Pendebat anceps mentis, & anxius
Clemens futuri, concita dum graui
Europa bellorum tumultu
Perniciem pauet imminentem.
Quid moliatur? quid paret? instruit
Te Petre, iussis; mittit, & arduis
In rebus expertus sagacem:
Tu Rhodani celeres ad vndas,
Summi capessens grandia Principis
Mandata, tendis quà violentior
Martis recrudescit furentis
Ira, nouas paritura clades.
Non te rapacis fluminis impetus,
Non ater imber, non iuga montium,
Niuésque concretæ, nec Auster
Turbine præcipiti morantur.
Te mille votis, te prece prosequi
Non cessat altrix Roma, per Insubrûm
Fines agrorum transeuntem, &
Allobrogum gelidas per Alpes.
Intenta fixo Gallia lumine
Te spectat, & quas auribus hauserat
Mirata virtutes, in ipsa
Fronte legit, meritásque laudes.
Mox qui feroces contudit hostium
Turmas, nec acris cessit Iberiæ

EPOD. III.

Non vos furentis Regis atrox commouet
Aspectus: Nos, dicitis, ô Rex; (colendus
Non aurum, aut statuas colimus: Deus Isdraël
Ille solus est Deus:
Frustra catenis alligas lacertos,
Et nos in ignes coniicis, nam præpotens
Illæsos Deus eruet
Si volet, atra licèt
Fluctuet vndanti flammarum vortice fornax.

STROPHE IV.

Nec vana spes: innoxius
Vos lambit ignis vitreus, vt liquor,
Non ausus teneram lædere corporum
Cutem; sed horrens infremit, voraxq;
Fertur in adstantes, ardenti membra vapore
Hausturus: in vos obsequens, fauenti
Dum Deo grates canitis, furorem
(Res mira) compescens, aënis
Vinctos nexibus accipit,
Reddit solutos, vinctus ipse, languidus,
Inermis: At Laurentium

Lethiferis petit acer armis.

ANTISTROPHE IV.

Arctæ coercent compedes;
Nudúmque prunis concolor æs cremat,
Jam corpus celeri corripit impetu,
Jam flamma proserpens adurit,
Et carnem vorat, & graciles depascitur artus
Jmmotus Heros, vt doloris expers,
Ut rosas inter viridesq; myrtos
Ferale tormentum virili
Spernit pectore, dum truci
Adipem liquatus igne manat, lumina
Auertit intuentium
Terribili laniena visu.

EPOD. IV.

Affatus ille, gestiens plenus Deo
Solui nexu corporis, infit (hæc
Ore renidenti. fumant tibi iam Tyranne, cocta
Membra: mande, vescere:
En Aula Cœli se mihi recludit.
O quàm beatè moreris? inclytus magis
Jnuictißime Martyrum

EPOD. III.

Non vos furentis Regis atrox commouet
Aspectus: Nos, dicitis, ô Rex; (colendus
Non aurum, aut ſtatuas colimus: Deus Iſdraël
Ille ſolus eſt Deus:
Fruſtra catenis alligas lacertos,
Et nos in ignes coniicis, nam præpotens
Illæſos Deus eruet
Si volet, atra licèt
Fluctuet vndanti flammarum vortice fornax.

STROPHE IV.

Nec vana ſpes: innoxius
Vos lambit ignis vitreus, vt liquor,
Non auſus teneram lædere corporum
Cutem; ſed horrens infremit, voraxq;
Fertur in adſtantes, ardenti membra vapore
Hauſturus: in vos obſequens, fauenti
Dum Deo grates canitis, furorem
(Res mira) compeſcens, aënis
Vinctos nexibus accipit,
Reddit ſolutos, vinctus ipſe, languidus,
Inermis: At Laurentium

Lethiferis petit acer armis.

ANTISTROPHE IV.

Arctæ coercent compedes;
Nudúmque prunis concolor æs cremat,
Jam corpus celeri corripit impetu,
Jam flamma proserpens adurit,
Et carnem vorat, & graciles depascitur artus
Immotus Heros, vt doloris expers,
Vt rosas inter viridesq́ myrtos
Ferale tormentum virili
Spernit pectore, dum truci
Adipem liquatus igne manat, lumina
Auertit intuentium
Terribili laniena visus.

EPOD. IV.

Afflatus ille, gestiens plenus Deo
Solui nexu corporis, infit (hæc
Ore renidenti. fumant tibi iam Tyranne, cocta
Membra: mande, vescere:
En Aula Cœli se mihi recludit.
O quàm beatè moreris? inclytus magis
Inuictißime Martyrum

EPOD. III.

Non vos furentis Regis atrox commouet
Aſpectus: Nos, dicitis, ô Rex; (colendus
Non aurum, aut ſtatuas colimus: Deus Iſdraël
Jlle ſolus eſt Deus:
Fruſtra catenis alligas lacertos,
Et nos in ignes coniicis, nam præpotens
Jllæſos Deus eruet
Si volet, atra licèt
Fluctuet vndanti flammarum vortice fornax.

STROPHE IV.

Nec vana ſpes: innoxius
Vos lambit ignis vitreus, vt liquor,
Non auſus teneram lædere corporum
Cutem; ſed horrens infremit, voraxq́;
Fertur in adſtantes, ardenti membra vapore
Hauſturus: in vos obſequens, fauenti
Dum Deo grates canitis, furorem
(Res mira) compeſcens, aënis
Vinctos nexibus accipit,
Reddit ſolutos, vinctus ipſe, languidus,
Jnermis: At Laurentium

Lethiferis petit acer armis.

ANTISTROPHE IV.

Arcta coercent compedes;
Nudúmque prunis concolor æs cremat,
Jam corpus celeri corripit impetu,
Jam flamma proserpens adurit,
Et carnem vorat, & graciles depascitur artus
Jmmotus Heros, vt doloris expers,
Ut rosas inter viridesq; myrtos
Ferale tormentum virili
Spernit pectore, dum truci
Adipem liquatus igne manat, lumina
Auertit intuentium
Terribili laniena visu.

EPOD. IV.

Affatus ille, gestiens plenus Deo
Solui nexu corporis, infit (hæc
Ore renidenti. fumant tibi iam Tyranne, cocta
Membra: mande, vescere:
En Aula Cœli se mihi recludit.
O quàm beatè moreris? inclytus magis
Jnuictißime Martyrum

EPOD. III.

Non vos furentis Regis atrox commouet
Aspectus: Nos, dicitis, ô Rex; (colendus
Non aurum, aut statuas colimus: Deus Isdraël
Ille solus est Deus:
Frustra catenis alligas lacertos,
Et nos in ignes coniicis, nam præpotens
Illæsos Deus eruet
Si volet, atra licèt
Fluctuet vndanti flammarum vortice fornax.

STROPHE IV.

Nec vana spes: innoxius
Vos lambit ignis vitreus, vt liquor,
Non ausus teneram lædere corporum
Cutem; sed horrens infremit, voraxque
Fertur in adstantes, ardenti membra vapore
Hausturus: in vos obsequens, fauenti
Dum Deo grates canitis, furorem
(Res mira) compescens, aënis
Vinctos nexibus accipit,
Reddit solutos, vinctus ipse, languidus,
Inermis: At Laurentium

Lethiferis petit acer armis.

ANTISTROPHE IV.

Arcta coercent compedes;
Nudúmque prunis concolor æs cremat,
Jam corpus celeri corripit impetu,
Jam flamma proserpens adurit,
Et carnem vorat, & graciles depascitur artus
Jmmotus Heros, vt doloris expers,
Vt rosas inter viridesq́ myrtos
Ferale tormentum virili
Spernit pectore, dum truci
Adipem liquatus igne manat, lumina
Auertit intuentium
Terribili laniena visu.

EPOD. IV.

Affatus ille, gestiens plenus Deo
Solui nexu corporis, infit (*hæc*
Ore renidenti. fumant tibi iam Tyranne, cocta
Membra: mande, vescere:
En Aula Cœli se mihi recludit.
O quàm beatè moreris? inclytus magis
Jnuictißime Martyrum

Nullus obire poteſt:
Hoſtibus inſultas victor, cadis hoſtia Chriſto.

PAX ALLOBROGICA.

ODE.

MENTIS verendum non acie minùs
Quàm bellicoſi robore militis,
Quem nuper excepit ſuperbo
Maximus Eridanus Triumpho;
Formoſa pennis quem ſuper aureis
Vexit profundum trans mare Gloria,
Alpéſque terrarumq́; tractus
Præpete tranſiliens volatu:
En pace parta Petrus ab exteris
Oris reuertens, eximit Italis
Belli timores, & cupitam
Auſoniæ ſtatuit quietem.
En Roma curas pellit, & explicat
Frontem ſerenam; ſic maris æquora
Cedente vento conquieſcunt,
Tale nitet ſine nube cœlum.

Pendebat

Pendebat anceps mentis, & anxius
Clemens futuri, concita dum graui
Europa bellorum tumultu
Perniciem pauet imminentem.
Quid moliatur? quid paret? instruit
Te Petre, iussis; mittit, & arduis
In rebus expertus sagacem:
Tu Rhodani celeres ad vndas,
Summi capessens grandia Principis
Mandata, tendis quà violentior
Martis recrudescit furentis
Ira, nouas paritura clades.
Non te rapacis fluminis impetus,
Non ater imber, non iuga montium,
Niuésque concretæ, nec Auster
Turbine præcipiti morantur.
Te mille votis, te prece prosequi
Non cessat altrix Roma, per Insubrûm
Fines agrorum transeuntem, &
Allobrogum gelidas per Alpes.
Intenta fixo Gallia lumine
Te spectat, & quas auribus hauserat
Mirata virtutes, in ipsa
Fronte legit, meritásque laudes.
Mox qui feroces contudit hostium
Turmas, nec acris cessit Iberiæ

Henricus armis, efficaci
Eloquio tua ſe trahenti
In vota cedit, cedit & Allobrox,
Quem fronte ſæua non potuit minax
Terrere Mauors, annuitque
Heſperiæ dominator oræ.
Vt corda Regum flectit ahenea,
Grauíque mulces bile tumentia?
En Roma toto geſtientem
Pectore, lætitiam profundens
Dum te per Vrbem non ſine plauſibus
Ad Vaticanum purpureus Patrum
Deducit ordo, quid meorum
Maxima pars decorum, quid, inquit,
Probata virtus, ſit licet arduum,
Non ad ſecundum duxerit exitum,
Quo te reuertentem triumpho,
Qua decorem tua facta pompa?
Non qui procaci garrulus obſtrepat
Clamore circum milite cingeris;
Delata non viſuntur vrbes
Quæ referant ſimulacra victas.
At quiſque narrat, quam tibi gloriam
Addunt inermi Gallus, & Italus,
Gentéſque, & Vrbes, quas Philippus
Conſilio moderatur æquo.

Non hîc ſonantem compede Perſea,
Non hîc Iugurtham carceris obſitum
Squallore, non pulſum paterno
De ſolio video Syphacem.
Veſana ſed diſcordia ducitur,
Quæ ſciſſa pallam, vinctáque ferreæ
Nexu catenæ, claudicanti
Membra trahit propè nuda greſſu.
Poſt hanc, recenti ſanguine ſordidum,
Et crine cano fert Odium pedem,
Dolénſque ſe loris reuinctum,
Dente manus lacerat cruentas.
Hinc Terror, atro corpore luridas
Diſcerptus alas, progreditur face
Subfultus extinctâ, nec amens
Liuor abeſt, fera cui ceraſtes
Cor paſcit; Illum filia temporis
Velata puro tegmine Veritas
Vultu reluctantem proteruo
Subſequitur, quatiens flagellum.

CLEMENTI OCTAVO PONT. MAXIMO LEVAMEN Podagræ.

ODE.

SYRIVS sæuit canis, æstuánsque
Contrahit puros fluuius liquores,
Et decus prati moritur, silétque
Spiritus auræ.
Stridulo tantùm sonitu cicada
Obstrepens aures ferit, ô leuamen,
O quies ægræ lyra blanda mentis,
Incipe carmen,
Quod grauem pellat strepitum, leuétque
Principem curis, Age blandientes
Dic modos, mentis quibus excitetur
Vera voluptas.
Pelle mœrorem, recrea iacentes
Spiritus, qui deficiunt ob æstum;
Languet, heu, Clemens, geminóque tactus
Vritur æstu.
Gliscit in neruis dolor, & per artus
Igneus serpit vapor, affer ægro

Dulce lenimen, rege tu canenti
Pieri vocem;
Tempera chordas, ferat vt ſalutem
Cantus optatam, rapidas quod olim
Sit melos docta Cithara moratus
Fluminis vndas;
Saxa commorit, rigidas & ornos,
Flexerit diros animos Auerni,
Et fores Orci reſerarit, eſto
Fabula vatum.
Cùm venenatus ciet icta morſus
Membra, non mendax memoret Tarentũ,
Vt queat dulcis ſonitus malignum
Pellere virus.

PARAPHRASIS IN CANTICVM B. MARIÆ VIRGINIS.

AD aſtra Regem cœlitum
Tollit meum cor laudibus,
Et in Deo, qui detulit
Mihi ſalutem, geſtiens
Exultat vſque ſpiritus;
Placido ſuam nam lumine

Famulam benignus respicit,
Meam canent in sæcula
Beatitatem posteri:
Me cuius est potens manus,
Sanctúmque nomen, illius
Fœlicitatis vltimum
Euexit ad fastigium:
Quotquot fideli pectore
Eum timent, cum filiis,
Et filiorum filios
Dei fouet benignitas.
Sternit potenti brachio,
Et mente cordis intimâ,
Quos spiritus superbiæ
Sublimiores euehunt:
Deturbat ex eburneis
Potentiores sedibus,
Humiléſque in altum subleuat:
Bonis repleuit pauperem,
Opéſque ademit diuiti:
Suæ memor clementiæ
Suscepit Israël sacro
Puerum suum cum gaudio;
Vt est locutus patribus
Nostris, Abrahamo, & illius
Perenne in æuum semini.

PARAPHRASIS IN CANTICVM SIMEONIS.

NVNC tuo, iuxta tua dicta, seruo
Solue vitales pater alme nexus;
Cernit auctorem mea lux salutis:
Excipit vlna,
Quem tuo Regem populo parasti,
Gentium lumen tenebris fugandis;
Gloriam Dauid, decus & perenne
Isacidarum.

IESV MOX MORITVRI CVM BEATISSIMA M. MATRE colloquium.

ODE.

CH. *INSTAT sacra parens temporis vltimum*
Momentum, rapiunt me tibi, quæ vocant
Summi iussa parentis
Optatam crucis ad necem.

M. V. Heu fili miseram siccine deseris
Matrem? me miserã, cor mihi saucias
Dura cuspide vocis:
Sic me lux mea deseris?

CH. Iam primis animam mors petit ictibus;
Non sic transadiget cor mihi lancea,
Vt morsu tuus angor
Carpens viscera diuidit.

M. V. Per quod iam puero lac tibi prabui,
Ne me, qui cruciet linque superstitem
Tanto nate dolori,
Ah pro te moriar precor.

CH. Dum mors me rapiet, te manet acrior
Qui dum me pareres non tetigit dolor:
Orbi non tulit ortus,
Vitam mors mea deferet.

M. V. Heu saltem misera da mihi pramori.

CH. Patris dum moriar viuere te iubet
Non mutanda voluntas.

M. V. Saltem da mihi commori.

CH. Me complexa sat es, ~~non licet~~ amplius:
Te iam (quid retinent me tua brachia?)
Mater linquere cogor,
Iuda me vocat osculum.

POENI-

POENITENS.

SEpultus alta criminis caligine,
Sæuiſq; vinctus nexibus,
Non ſub latebris lapidis alter Lazarus
Claudor, ſed hac circumferor
Defunctus infauſta ſub vrna corporis:
Jam lingua nullos ederet
Sonos, carerent aridi motu pedes,
Triſteſq; pallerent genæ,
Humi iacerem, nec viderent lumina
Nitentis aëris iubar:
Sed ne caducum vita corpus deſerat,
Vicem perempti ſpiritus
Chriſti benigna ſupplet indulgentia,
Lutoq; reddit illito
Oculis ſuam lucem: quid ah, quid intuor
Miſer! tenent me compedes,
Laterumq; verſant ſordidum manus opus,
Et quæ fouet me blandiens
Placido ſinu Voluptas vera Dalila
Stringit minacem forcipem:
Formidoloſis in cauernis ſaltuum
Cubile tellus exhibet,

E

Solumq; glandes ſe mihi dant pabulum,
Famis voratus dentibus
Perire cogor inter immundas ſues:
Supplex reuertar ad Patrem,
Culpam fatebor, & profuſis lacrymis,
Ut cæcus ille vitreis
Siloës aquis ſe diluit, cor diluam,
Quod noxa fœdat ſordibus:
Sed heu catena nexibus mihi pedes
Arctans abire me vetat:
Hæc dira vincla tu Deus Clementia
Solus potes diſſoluere,
Meamq; ſolus tu potes Ægyptio
Leuare ceruicem iugo:
Non ego tibi Moſen, tuam ſed Gratiam
Ducem regreſſus flagito:
Huius per atras noctis vmbras luceat
Ignis, viamq; dirigat,
Tutámque plantis virga pandat orbitam
Rubri per vndas Æquoris,
Et inſequentium cohortes hoſtium
Equos & axes obruat;
Sic ipſe liberum metu ſequens iter
Vtinam ſerenum conſpicer
Parentis aſpectum: ad pedes nam procidam
Geménſque coram proloquar:

Reuertor ad te pœnitens; per inuias
Abduxit errantem vias
Me culpa: peccaui talentis traditis
Abusus: ad te pœnitens
Reuertor ah te, qui tui sunt muneris
Hic fletus, hic meus dolor
Placent, & , ô, benigne da Pater mihi
Tuas vt Ædes incolam,
Tibique iunctus charitatis anulo
Non ampliùs te deseram:
Hoc vna, quæ colore splendet cærulo,
Præstare vestis est potis:
Hanc nullus vsus, nulla deterit dies,
Fur nullus aufert: hanc mihi
Si largiare, corde dicam gestiens,
Corusca sordet purpura.

ODE HORTATORIA AD VIRTVTEM.

INGRESSE pubis limina lubricis
Calcanda plantis se tibi semita
Decliuis offert, & doloso
Pandit iter malefida ductu,

Francisce fratris germen amabile,
Ob quem sub imo condita pectore
Me cura mordet, detinétque
Sollicitum genitoris instar:
Subsiste mecum, nec graue duxeris,
Hinc ex amœna quæ patet orbita
Ductore me flectens adire
Per salebras Eliconis Antrum;
Huc nate gressus: hîc licet aureo
Phœbi cientis pectine musicas
Audire chordas, dum canentes
Dulce melos sociant camœnæ.
Hic multiformi carmine barbitos
Eburna Parcas sopit, & eripit
Heroas Orco, quos perenni
Fonte beat comitata virtus.
Huic obsecutum conspicis inclytum
In collis almo vertice Thesea,
Quem flexuosis non fefellit
Tramitibus fabricatus error.
Sic vectus altum, per mare subdolos
Cantus Vlysses dicitur integer
Audisse: sic vitasse Circes
Pocula, lethiferas & herbas:
Spectandus hîc contemptor anhelitus
Spirantis ignem, diuite velleris

Prædâ coruſcat luctuoſus
Meſſor agri grauis ære, & haſtis:
Conficta Prœto crimina deferens
Coniux necari quem petit, innocens
Hos inter excellit triformis
Bellerophon domitor Chimæræ.
Phœbea laurus frondibus allicit,
Dulcíque paſcit nectare Pegaſus,
At noſſe vim nobis negatur
Melle ſub Aonio latentem.
Senſus recludet Cynthius abditos,
Audi canentem: Quem fouet aurea
Virtus in vlnis, ille monſtris
Victor ouat domitis beatus.
Non hunc voluptas mollit, & impetus
Non vincit ira, quæ violentiùs
Succis & herbis in ferarum
Terga viros, & in ora vertunt.
Vt ecce plaudit Caſtalidum chorus,
Phœbique concors carmina concinit?
Hic ſiſte rurſum, me petente
Sacra refert tibi verba Chiron.
Incompta quondam cláraque ſimplici
Nitore formæ talibus Herculem eſt
Affata virtus, dum procaci
Blanda ſono loquitur voluptas:

Hæc ſumptuoſo tegmine turgida,
Pexóque mollis crine, micantibus
Ornata gemmis, appetenda
Sub ſpecie male caute pubes,
Edocta fraudes nectere fraudibus
Te ducit, atris quà ſcatet anguibus,
Dum flore vernans ſe terendam
Perfacili via prona greſſu
Oſtentat, vmbras frondibus explicat
Hîc arbor, ales dum canit; ah fuge,
Quæ poma pendent, quoſq; vitis
Fert grauidis latices racemis:
Hæc pulchra viſu poma necem ferunt,
Hæc quæ renidet lumina decipit,
Lethale nam laruata virus
Purpureo tegit vua ſucco:
Si me ſequeris per loca ſentibus
Infeſta, teſquis horrida, per niues,
Per ſaxa, per montis cacumen,
Sternet iter tibi ferrum, & ignis:
Vreris æſtu, puluere ſordibus
Pulchro, madebis tempora nobili
Sudore, non fractus labore, &
Magnanimo generoſus auſu.
Euectus alis hiſce per Æthera
Tranabis ignem; & lacteis iter pede

Premens coruſcanti micabis
Luce nouum decus inter aſtra.

ADVLATIO PERNICIOSA.

ODE.

CVM luna cœlo fulget, & aëris
Pompam ſereno pandit in ambitu
Ignes coruſcantes, voluptas
Mira trahit, retinetq; viſus.
Hic emicantem ſuſpicit Heſperum,
Dirumq; Martis ſydus, & orbitam
Lactis coloratam nitore,
Ille tuam Cynoſura lucem,
Seu ſcorpij cor, ſiue canis facem
Miratur alter, vel Iouis aſſeclas,
Patríſue Saturni, repertos
Docte tuo Galilæe vitro.
At prima Solis cùm reſerat diem
Lux orta, puro Gangis ab æquore
Se ſola diffundit, micánſque
Intuitus radiis moratur.

Non vna vitæ ſic ratio genus
Mortale ducens pellicit; horrida
Hic bella per flammas & enſes
Lætus init, meditans triumphos.
Eſt pacis ambit qui bonus artibus
Ad clara rerum munia prouehi.
Illum Perüanas ad oras
Egit amor maleſuadus auri.
Hunc ſumptuoſus dum Siculæ iuuat
Menſæ paratus, ſpes alit aleæ
Mendacis, ac fundis auitis
Exuit, & laribus paternis.
Nil eſſe Regum ſorte beatius
Mens, & cor æquè concipit omnium,
Quos larua rerum, quos inani
Blanda capit ſpecie cupido.
Non ſemper extra quod radiat iubar,
Splendeſcit intra: reſpicimus nigras
In ſole (quis credat?) retectas
Arte tua Galilæe labes.
Sceptri coruſcat gloria Regij
Ornata gemmis; turba ſatellitum
Hinc inde præcedit, colentes
Officijs comites ſequuntur:
Luxu renidet ſplendida, perſonat
Cantu, ſuperbit deliciis domus;

Sunt

Sunt arma, ſunt arces, & aurum:
Iuſſa libens populus capeſsit.
At ſi recludas intima, videris
Vt ſæpe curis gaudia ſuſpicax
Mens icta perturbet. Promethei
Haud aliter laniat cor ales.
Cui ſenſa mentis prouidus abdita
Rex credat? aut quos cauerit? omnium
Sincera, ſeu fallax, eodem
Obſequio tegitur voluntas:
Fugit potentum limina veritas:
Quamquam ſalutis Nuncia: Nauſeam
Inuiſa proritat, vel iram:
Sæpe magis iuuat hoſtis hoſtem:
Ictus ſagittâ Rex Macedo videt
Non eſſe prolem ſe Iouis. Irrita
Xerxem tumentem ſpe, trecentis
Thermopylæ cohibent ſariſsis,
Docéntque fractum clade quid aulici
Sint verba plauſus. Vt nocet vt placet
Stillans adulatrix latenti
Lingua fauos madidos veneno.
Hæc in theatri puluere barbarum
Infecit atro ſanguine Commodum,
Probríſque fœdauit Neronem, ac
Perdidit illecebris vtrumque;

F

Artes nocendi mille tegit dolis
Imbuta. quis tam lynceus aſpicit
Quod vitet? Intentus canentis
Mercurij numeris, ſopore
Centena claudens lumina, ſenſibus
Abreptus, aures dum vacuas melos
Demulcet, exemplum peremptus
Exitij graue præbet Argus.

R. P. ANTONIO BARBERINO, FRATRI AMANTISSIMO.

ODE.

PARS hominis deducta putri telluris ab aluo,
Cœliqúe ſemen ſpiritus:
Dum ſociis hærent vincti compagibus, arma
Iugi duello conferunt.
Quiſquis ab illecebris terræ ſe lumine mentis
Conuertit ad cœleſtia,

Opprimit Antæi robur, ſuperátque lacertis
Alter dolos Tyrinthius.
Filia Caſsiopes nudato corpore, ſæuis
Obiecta ceti faucibus
Dum gemit, & cœlum lacrymanti ſuſpicit ore,
Adeſſe cernit Perſea,
Séque neci raptam; dono mox Palladis inter
Coruſca fulget ſydera.
Herbida dum comites inter per prata vagatur,
Floréſque prona colligit,
Solis ab aſpectu Plutonis rapta quadrigis
Orcum ſubit Proſerpina.
Quis neget è nebulis radium ſplendeſcere lucis?
Non ſacra ſolùm pagina
Diſiectis ducit tenebris virtutis ad ædem.
Sed rima lucis ignea
Pieriis vmbras inter ſe prodit ab antris
Regens pedum veſtigia:
Affluit, & variis riuis cœleſtis in omnes
Mentes redundat veritas.
Hac duce, cui decorant diuino munere palmas
Verenda Ieſu ſtigmata,
FRANCISCVS *nudis pedibus, vilíque lacerna*
Indutus, abdito in ſpecu
Omnia quæ blanda proponit fronte voluptas,
Vanúmque faſtum deſpicit.

Commoda non optat vitæ, ſub graminis herba
Anguem latere conſcius
Languida feſſus humi declinat membra ſopori,
Famémque pomis eximit:
Fonte ſitim ſedat, neq; nectaris expetit hauſtus,
Mentique corpus ſubiugans
Pauperiem colit, & lamnis hanc diuitis auri
Gemmiſq; præfert Indicis:
Ac veluti Sampſon dulces ex ore perempti
Leonis accipit fauos:
Nam quali mentem paſcit dulcedine, donec
Intentus aſtra reſpicit,
Et noctu vigilans animi ſublatus ab alis
Choris beatis intereſt!
Antoni germane ſacram qui paupere cultu
Sectare FRANCISCI *viam,*
Quam celebrant omnes fœlicem ducere vitam,
Non omnibus conceditur:
Se proba paupertas animis ſine dote maritat
Veras opes amantibus.

AD CAROLVM FRATREM.

ODE.

QVAM pulchra blandè ſenſibus
ingerunt
Externa noſtris ſe bona? purpuræ
Qui fulgor? vt formoſa pandit
Virgineum facies decorem?
Vt ardet auri ſplendor amabilis?
Vt ridet aulæ gratia Regia?
Quot luxus indutus figuras
Attonitum trahit ore vulgus?
Proh quis latentis ſemina toxici
Non hauſit imo corde? Cupidinis
Heu febre iactati proteruè
Tantalicis inhiamus vndis:
Heu quiſque rurſus, cui placidus fugam
Siſtens bibendum ſe liquor exhibet
In fontis eluſus nitore
Effigiem ſequitur fugacem.
Narciſſus alter: cæcus amor ſui
Vt obruit vim mentibus inſitam?
Vt fertur excuſſis habenis,
Libera quò rapuit voluntas?

Ut perdit omnes? ſæpe quod expedit
Humana neſcit cura capeſſere:
Intenta iucundis canorum
Imbibit Aonidum lepôrem, &
Non percipit, ſeu negligit aurea;
Quæ ſenſa Pindus nectare condidit:
O te beatam, cui ſupremi
SAMMARIÆ *mulier magiſtri*
Audire vocem contigit! hydriæ
Oblita lympham non cupis ampliùs,
Quæ pota non ſedat, ſed auget
Lethiferum ſitientis æſtum.
Hæc frater æquis CAROLE *moribus*
Imbuta proles audiat, integra
Nil mente maius, pars paternæ
Sortis erit ſatis ampla, virtus.

VIRGINIO CÆSARINO, CÆSARINI DVCIS FRATRI.

V*IRGINI decus eruditiorum,*
Amor Caſtalidum, iubar Quiritum
Quos veræ bona gloriæ cupido

Pennis euehit aureis ad astra,
Quid rerum geris? vt vales? vt oris
Antij recrearis? an tepôre
Istic aëris, vt ferunt, iniquum
Bruma frigoris impetum remittit?
Floridi tibi vêris adflet aura,
Quæ cælum sine nubibus recludat,
Vt dulces nemorum queas per vmbras
Securus pede libero vagari,
Dum cantu querulo strepunt volûcres.
Seu malis placidum maris per æquor
Huc illuc agili vehi fasello,
Quem littus prope remus hinc & inde
Impellat facili lenique motu;
Squamosum licet hic genus tueri,
Lusus nectere lusibus, vel hamo
Piscem ducere. Quàm iuuat liquentis
Regni cæruleos obire tractus
Vago lumine, nigra dum per vndas
Alis carbaseis volat carina?
Nec gratum minùs exhibet theatrum
Tellus gramine læta, quam petulci
Huc hædi, pecudúmque grex, & illuc
Commixti peragrant equis iuuenci:
Inter herbida prata se virentes
Diffundunt segetes satis in agris.

Addunt ſe ſuper, eminéntque dorſo
Colles vitiferi, niuéſque in altis
Procul montibus albicare cernis.
An non hæc facies ſoli decora,
Proſpectúſque maris patens, & aër
Spiritus reficit, fugátque triſtem
Languorem, capitiſque fluxionem
Quæ fauces nimium ſoles peruri?
Mitte cum medicis graues medelas,
Curas excute noxias, cupitæ
Valetudinis intimum venenum,
Et caros iubeas abire libros:
Sat te Ciampolus allocutione
Librorum vice detinet; Valentem
(Hæc ſi feceris vt reor) reuiſam
Te breui. Deus annuat benignus.
Sic vouet tua Roma, ſic amici.

AD

AD IOANNEM CIAMPOLVM.
EIVS ERGA VIRTVTEM, studium laudat.

AVREO virtus solio decôra
Regnat, & regnum, neque Gangis vnda,
Nec maris tractus positis columnis,
Ciampole, claudit.
Hæc inextinctis radiis parentem
Imbrium nubem, tenebrásque noctis
Negligit, miros & amoris ignes
Excitat ore.
Hac datum visâ semel antè pomum
Palladis formæ Paris annuisset,
Nec feris sedes Priami iaceret
Diruta flammis.
Sat suo censu sibi diues, extra
Se nihil virtus cupit: hæc vel hostes
Placat iratos, sociásque nectit
Compede mentes.
Quem tot armatis pepulisse turmis
Romulum robur nequit, hæc perustâ
Vnius dextrâ potis est Hethruscum
Pellere Regem.

Quem truci quondam prope Siris amnem
Marte non fregit Tyberis iuuentus,
Huius aspectu potuit minacem
Flectere Pyrrhum.
Hanc colit Pindi chorus, Hippocrenes
Phœbus hanc lymphis alit, ut perenne
Laureis frontem redimita sertis,
Viuat in æuum.
Mille post anni rapidos recursus,
Delio quamuis iaculo peremptus,
Pegasi sacra rediuiuus unda
Testis Achilles.
Fallor? an Cyrrhæ comitata cœtu
Palladis ductu tibi se videndam
Exhibet virtus? viden' ut coruscat
Pulchrior astro?
Simplici prodit placitura cultu,
Nec genas ornat minio, nec auro
Impedit crines, cupiens oliuæ
Nectere laurum.
Absit hinc coniux Iouis, & Cythere:
Carmen exultim sonipes tubarum
Excipit, mentem tibi sola mulcet
Inclyta virtus.

IOANNI BAPTISTÆ
STROZZÆ.

CVRIS solutum ruris in otio
Dudum beatam degere credidi
Te Strozza vitam, dum canentē
Tuſcia te coleret, tuúmque
Inferret aſtris nomen; & aureo
Dum tu cieres pectine dædalas
Teſtudinis chordas, ſilenti
Obſtupuit pater Arnus vnda:
At nunc videris iure beatior,
Qui pura ſolùm gaudia cœlitum
Reris. quid in terris rotamus
Siſyphio lapidem labore?
Nil vſque gratum, nec ſatias faui
Dulcem liquorem deficit; abditam
Jn rebus humanis, vel ipſa
Miſcet amaritiem voluptas.
Inuecta curru candida ſi præit
Aurora, ſolis ſubſequitur iubar
Nox atra: naſcentem tuere
Quæ vario micat ore lunam;
Pars vna lumen fundit, & altera
Vmbrata mœret, nec vaga terminos

Vmbræ coarctat lux, coruſcum
Exerat, aut retrahat nitorem.
Fruſtra quietem quærimus anxij
Dum terra cœli nos tenet exules.
Quid cœna regali paratu
Prodiga, Sidoniúſque murex,
Quid ſtructa prodeſt marmore Regia,
Seu quidquid auri congerit India?
Quod nuper aſciuit cupitum
Mox animus fugiet peroſus.
Quem ſæpe victis hoſtibus inclyto
Romam triumpho viderat inuehi
Oſtróque præfulgentem, & auro,
Dalmaticis Dioclen in hortis
Faſtidientem mœnia Romuli
Vidit iuuentus Martia Tibridis
Mirata priuatum ſuperbos
Imperij poſuiſſe faſces.

AD GABRIELEM CHIABERAM.

ODE.

NON cuspis ensis, sceptráque regia,
Non fulgor auri, non gena floribus
Decora primæuis, nec aër
Tusculus, aut Anienis ora,
Lectóve præstans rôre Calabriæ,
Dum vernat arbos, non aqua Clusij,
Quæ manat Hetrusco salubris
Fonte diem volucrem morantur.
Prosternit omnes lethifer, omnibus
Immitis æquè, forcipe quæ genus
Mortale funestans adurget
Atropos, horribilique vultu.
Quæ penna monstrum Dædala fugerit?
Vel certa ferro dextra ciciderit
Cruore ceruicem fluentem?
Quæue trucem iaculantis arcu
Pythona Phœbi tela peremerint?
Tu laudis œstro percita, vt alipes
Perses per auras incruenta
Cæde potes iugulare, virtus.

Non hinc vt olim ſanguine Pegaſus
Cretus Meduſæ gloria naſcitur
Innixa pennis, quæ volatum
Pandit ab Heſperiis ad Indos.
Hæc vna vates excitat inclytos,
Hæc vna fontem, qui iuga dicitur
Formoſa Parnaßi rigare, &
Fundere nectareos liquores.
Non vnguis ictu Pegaſus elicit.
Chiabrera teſtis tu mihi, Delio
Nam melle paſcit, recreátque
Ingenij tua vena mentes.
Seu fabuloſi moribus inſeris
Inuenta Pindi, ſeu calamis canis,
Victricis aut plectro labores
Auſoniæ celebras, ducéſque.
Per te nec Aſcræ collibus inuidet
Flores, nec Ætnæ roſcida paſcua
Arnus, nec Iſmeni canorum
In vitreo cupit amne cygnum.
Per te furentem comprimit Africum,
Iráſque Nerei pectine barbitos
Pulſata compeſcit, coméſque
Doridis & Thetidis marinæ.
Pimplea Dircen muſa Liguſticis
Mutauit vndis, & choreas agit,

Dum curuus in ſalſis canenti
Sternit aquis tibi terga Delphin.

AD DOMINVM FLAMINIVM FIGLVCCIVM RESPONSIO.

VT blanda flores floribus implicat
Laudumq; pulchras gratia carminis
Nectit coronas, quæ perenni
Fronde virēt, capiuntq; mentes?
Hæc vera fictis miſcet, & vtraque
Perſuadet æquè: credere Dædali
Iubet volatum, dum per vndas
Carbáſeis veheretur alis.
Sic fluctuantis per maris æquora,
Vectus triremi Bellerophon Equi
Signo decorâ, per ſupremas
Creditus eſt equitaſſe nubes.
Suadela Thebas condit, & ædibus
Viros vagantes aggregat, attamen
Eſt dictus Amphion eburnæ
Saxa lyræ ſonitu mouere, &

Quocumque vellet ducere; Pindarum
Phœbi canorâ dum fide personat,
Multáque dum sublimis aurâ
Fertur olor, coluere Thebæ.
Tellus palustrem me tenet anserem:
Quid me volantem concinit asseclam,
Pindíque diffusâ colorat
Laude meum tua Musa carmen?
Mutæ coruscans luce poëseos
Viuis Apelles dicitur æmulos
Pinxisse vultus, dum loquaces
Pimpla suos tibi dat colores:
Formosiorem pingis imaginem,
FIGLIVCCE *viui corporis insito*
Decore, celatísque mendis
Non ideo minus enitescit.
Illustris almo lumine gloriæ
Ars mira, seris quin mea posteris
Tuos loquetur picta longè
Pulchrior effigies honores.

SERE-

SERENISSIMI DVCIS ALEXANDRI FARNESII VICTORIA BELGICA.

SVB duce, Roma, tuo cecidit bis Belga, resumpsit
Perfida bis fracto fœdere tela manu.
Nunc iterum arreptis infœlix occidit armis,
Cogitur & duras rursus adire vices.
Et tua tecta licèt iaceant illa aurea, sentit
Stare tamen veteres in sua damna viros.
Victor Alexander Belgæ das iura subacto,
Desinat vt posthac rumpere Belga fidem.
Pars laudis celebranda tuæ, cùm viceris hostem
Leni iniecta manu fræna docere pati.

DE PICTVRIS GVIDONIS RHENI IN SACELLO EXQVILINI SANCTISSIMI D.N. PAVLI Papæ quinti.

VT trahit, vt retinet, defixáque lumina fallit
Quod Rhenus celso fornice pinxit opus?

H

Pictorem celebras, hæres immotus, & anceps
Ambigis an sculptor an sit vterque simul.
Sculpta putas, quæ picta vides, sic vndique pul-
chrè
Prominet eximia perlitus arte color.

DRACO ÆREVS IN FRONTE LAVRETI, IN VIRIDARIO Illustrissimi Cardinalis Burghesij.

NON sedeo custos, adsto venientibus hospes,
Non magis hæc domino quàm tibi Villa patet.
Hîc requiem captare licet, paßimque vagari,
Aëris hîc haustu liberiore frui,
Nec species animum turbet metuenda Draconis,
Non ego, quæ flammis Hydra perempta cadat.
Non ego sum Python, feriant quem spicula; lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipse suas.

IN FONTEM.

LArgior angustâ primùm defertur in auras,
Jnde magis latâ subsilit vnda viâ;
Exprimit hinc patulum tenui cratera liquore;
Quid gelidam sitiens non bibis hospes aquam?
Nam cui lympha sitim mirâ non prouocet arte?
Ipse calix lympha est: ipsaq́ lympha calix.

DE VLYSSIS ALDOBRANDI LIBRIS.

MVltiplices rerum formas, quas Pontus & Æther
Exhibet, & quicquid promit, & abdit humus,
Mens haurit, spectant oculi, dum cuncta sagaci
Aldobrande, tuus digerit arte liber.
Miratur proprios solers industria fœtus,
Quámque tulit moli se negat esse parem.
Obstupet ipsa simul rerum fœcunda creatrix,
Et cupit esse suum, quod videt artis opus.

IN PIOS AFFECTVS ANGELI GRILLI ABBATIS.

DEmulcent animos, ſacro quæ carmina plectro
Concinis, angelicos viſa referre modos.
Angele ſeu Chriſti cunam, vel funus acerbum,
Seu lacrymas memoras, quas pia corda cient:
Mirus vbique potes duras inflectere mentes:
Qui fluit hinc agris fit medicina dolor:
Mox oritur diuinus Amor, curáſque profanas
Pellit, & humanum nectare pectus alit.
Hinc tibi cæleſti præcinget tempora lauro,
Qui manet aligerûm te ſuper aſtra chorus.

IN MALEDICVM, QVI IN NOMEN ROMÆ VRBIS IMPIE LVSIT.

CVM Romam nequeas (quod aues) euertere, nomen
Inuertis, mores carpis, & obloqueris;

Te Germana tamen pubes, te Græcus, & Anglus
Arguit, exceptos quos pia Roma fouet.
Hostibus hæc etiam parcens imitatur Iesum.
Inuertis nomen, quid tibi dicis? Amor.

IN EVNDEM.

ROma sibi quondam quæ robore subdidit orbem,
Arguio robur nomine significat.
Obsita tunc tenebris Taurino polluit aras
Sanguine, cùm faceret sacra nefanda Ioui.
Vertit ab his mentem cultus exosa Deorum,
Et veri floret relligione Dei.
Si nomen vertas, Amor est. vt congruit? illi
Nam pius in populos cuncta subegit Amor.

LAVRENTIVM MAGALOTTVM I. V. VTRIVSQVE SIGNATVRÆ REFERENDARIUM, inuitat rusticatum.

ARVA madent pluuiis, & amabilis aura calores
Iam fregit, celerique fuga se proripit æstas,

Rura vocant, latiſque patens in collibus aër.
Hic recreor, ſpatiórque libens, vbi libera longos
Lumina metiri gaudent obtutibus agros:
Hic reficit corpus vires, ſeniúmque moratur,
Hic bona ſollicitam tranquillant otia mentem.
Si MAGALOTTE *placet triſtes deponere curas,*
Quâ lacus Albanus vitreis diffunditur vndis,
GANDVLPHI *pagus veteris pars altior Albæ*
Excipiet lare nos modico, qui ſufficit vſus,
Quos paruo contenta petit Natura; ſuperbæ
Non ædes, animi requies facit vna beatos;
Hanc tibi quæ cordi, ſolum parat ardua virtus.
Huc igitur ſecede, bonis, quæ detulit anni
Hora; parenſq; ſua tellus dat ſponte, fruêris:
Nec vitulus lactens, & odoro gramine veruex
Paſtus abeſt, dant oua cibum, piſceſq; recentes.
Aucupium iuuat? hic ſtipulis ager abdit alaudas:
Hic nutu ſignata canis capienda coturnix
Obtentu retis: lini ſeu fallere nexu
Seu viſco turdos libeat, venantis in vſum
Eſt nemus aptatum: Perdix, & Phaſidis ales
Non deſunt: capies lepores, capreáſque fugaces,
Quà prope frugiferis tellus fert pabula campis.
Cætera formoſus quæ præſtat commoda collis,
Accipe. Fons gelidum deductus munere Pauli
Fundit aquæ riuum, cordiq; ſalubrior æther

Influit, huc ſiquidem ſpirans non amplius Auſter
Aduehit humentes vicina è valle vapores;
Vberibus ſegetem glebis, herbaſq; virentes
Nutrit humus nuper cœno lymphâque paluſtri
Obruta. Cùm terras oriens lux aurea ſolis
Exhilarat, ſummo ducet te ſemita cliuo,
Vnde lacum ſpectare licet, quem ſcena coronat
Frondea, nam gemini coëuntes more theatri
Vndiq; protenſo tollunt ſe margine ripæ,
Quas illinc auium ſedes, & quercus, & ilex,
Populus hinc ambit, ſociatáque vitibus ornus.
Non procul obliquo curuat latus orbita flexu,
Aſſurgenſq; noua templum ſuperimminet Alba,
FRANCISCI *cui ſacra cohors famulatur: ad arã*
Hic tibi fas ſuperos in vota vocare, Sacerdos
Dum ſanctè peragit paſſi myſteria Chriſti.
Mox gradiens vario quà tramite diuidit hortus
Areolas, miſtoq; olerum florúmque colore
Pingit humus, nemoris gratas aſcẽde per vmbras.
Eſt vbi montis apex, capiet te mira voluptas:
Si circumſpicias, aſpectu videris vno
Oppida, camporum tractus, ſyluaſq; comantes,
Paſcua, clementes colles, vineta, lacúmque
Et maria, & montes, auguſtáque mœnia Romæ.
Nunc age ſolertes protende per omnia viſus.
En prope ſubiectis vites in collibus vuam

Obiiciunt oculis, ostro quæ certat, & auro,
Et latices fundit, referunt qui vina Falerni.
Ostentat Pomona suos ex arbore fœtus,
Quæq; fluant musto promit sua prela Lyæus.
Aspice planitiem gregibus quæ gramina passim
Exhibet, & latè campos quos præbet arandos,
Vt larga Tyberis ditescant horrea messe,
Quæ populũ reserata beant sub PRINCIPE PAVLO:
Hinc etiam diffusa procul maris æquora cernas,
Quæq; ferunt celeres albentia carbasa puppes:
Longiùs exurgunt altæ fastigia rupis
Quam Circe tenuit: pelagi se prodit ab vndis
Pontia, nunc dumis horrens, & inhospita, Quondã
Christiadum exiliis celebris, cùm dira premebat
Sæuities Christi cultum. vicinus in auras
Prominet Albanus vertex, vbi cæca Quiritum
Est ætas operata Iouis Latialis ad aram:
Ardua Soractis ceruix vt in aëra fertur?
Apparent Cimini montes, collésque Sabini,
Et iuga Samnitum summas æquantia nubes.
Quàm iuuat intuitu magnas discernere moles
Vrbis? ab Exquiliis celsa testudine culmen
Porrigit eximÿ species miranda Sacelli,
Quod tibi Christiparens almi lux prima pudoris
Addictum posuit studium, pietásque dicauit,
Quâ coluit, puróque colit te pectore PAVLVS.

Cuius

Cuius opus pulchro ſurgens in colle Quirini
Se domus extollit regali condita ſumptu,
Excelſi tholus en templi ſe proximus infert
Syderibus, pia quod vaſto molimine cura
Pontificum ſtruxit PETRO. *Te Paule loquetur*
Poſteritas, laudémque tuis hanc laudibus addet:
Nam tibi debetur tantæ pars maxima molis.
Sed tua dum vario Laurenti lumina paſcis
Proſpectu, rapidos cœli per inane iugales
Phœbus agens minuit iucundas altior vmbras.
Quæ tamen hâc Albam prono petit obuia ductu,
Hinc iter inflectens reduces in limine ſiſtet
Nos via, nec venti flabris, nec peruia ſoli,
Arboreis etenim ramis vtrinque vireſcens
Explicat vmbriferum gratiſſima tegmen eunti.
Poſt epulas dulci dederis cùm membra quieti,
Et medium Phœbus cœlum tranſmiſerit axe,
Non procul in ſyluam ſonipes te deferet, illam
Huc illuc greſſu placido peragraſſe iuuabit:
Hic tibi Caſtaneæ frondentia brachia pandunt
Quercubus admiſtæ, feſſoq́; vmbracula texunt:
Siue per annoſos rheda vectabere ſaltus,
Quà latè montana patent æquata viarum
Strata rotæ, nemus hâc petitur ſpeculũque Dianæ:
Hoc lacui nomen fecit quæ pura liquentis
Lympha vitri ſpeciem referens ſinuatur in orbem.

I

Abditus hic inter ſyluas eſt creditus, auum
Hippolytus duxiſſe, nouo de nomine dictus
Virbius, auxilio Triuiæ reuocatus ad auras
Æthereas: arcebat equos hinc vana vetuſtas,
Quòd pauidis abreptus equis per deuia letho
Sit datus Hippolytus. Valeant inſomnia Pindi.
Vt veterum quæ vera virûm iucunda recurſant
Mentibus apta facem rebus præferre gerendis?
Hinc oriens primùm Romana potentia fluxit,
Poſt varios caſus, dubiíque pericula Martis:
His pater Æneas profugus conſedit in oris,
Quem tandem rapiens abſorbuit vnda Numici.
Filius Aſcanius constructis mœnibus Albæ
Dat Regum ſeriem, quorum de ſanguine fœlix
Romulus auſpiciis æternam condidit vrbem.
Linquimus Ægeriæ lucum, quo prouida virtus
Aucta Numæ; populúmque rudem belloq; ferocem
Formauit ſtudio pacis. Non funere fratrum
Territus, hic ternos proſtrauit Horatius hostes.
Immodicis Albanus aquas lacus auctibus olim
Extulerat, nullis manantibus æthere nimbis:
Si ripis emiſſa, maris non influet æquor
Vnda lacus, Delphis inquit conſultus Apollo,
Romani capient obſeſſos milite Veijos:
Permeat hinc ſubiens cæſi per viſcera montis
Iugis aquæ riuus. Species ambeſa Theatri,

Stirpibus innatis ſquallet, quater hoſtibus Alba
Ludibrium iacuit, denſis en obſita dumis
Regia quam poſuit Romani Flauius hæres
Tertius imperij, faſtu qui turgidus egit
Hîc annos epulas inter, mimóſque loquaces,
Deliciis fractus. Iactet nunc ſtemmata gentis,
Ignotos extrema dies inſignibus æquat:
Ingentem ſubitus ſyluam cùm corripit ignis,
Confundunt cineres quercus, humiléſque myricæ:
Mitte ſuperuacuum cultum, curíſque ſolutus
Eripe te rerum ſtrepitu. Sibi viuere dulce eſt.
Viue Deo, tibi ſic viues, te ſola ſequentur
Poſt cinerem benefacta. rapit reliqua omnia lethũ.

ODE IN OPVS ILLVSTRISSIMI ROBERTI CARDINALIS Bellarmini,

De Aſcenſione mentis in Deum.

SVMMI decora dum ſpecie boni
Hinc inde raptas diſtrahit inquies
Mortalium mentes, negatum
Struxit iter maleſana, frontem

Turris minacem nubibus inferens:
Mox præpotentis vi ſapientiæ
Confuſa diuerſum ſonante
Eloquio ſtupidos repente
Hærere fabros vidit, & irritis
Cœmenta votis vndique congeri.
Tunc fama protendens volatum
Quâ celebris rigat vnda Cirrham
Sub fronde lauri nuncia ſubſtitit:
Hinc fabuloſis vera coloribus
Depicta promens, in Tonantis
Imperium Iouis irruentes
Inſanienti robore Pelion
Titanas Oſſæ imponere detulit,
Auſuque conatos proteruo
Scandere ſydereas ad arces:
Aſt interemptos vindice fulminis
Flamma, ſolutis in cinerem artubus
(Eſſent vt exemplar ſuperbis)
Ludibrium iacuiſſe ventis:
Proh quanta denſis nox tenebris premit
Mortale pectus? diuitis hunc Tagi
Non explet amnis, fartus ille
Deliciis animum fatigat;
Hunc forma curis angit inanibus:
Quot pulchra fuco purpura faſcinat?

Quid? nonne postquam quisque montes
Montibus intulerit, fatiscet?
Tutum beatæ sortis iter pede
Venaris? aui despice commoda
Præsentis, & clausis fugaces
Illecebras oculis tuere.
Sopita somno lumina clauserat,
Cùm vidit olim filius Isaci
Vt scala se tollens ab imo
Aligerûm via trita plantis
Suprema cœli sydera tangeret:
Huc nonne curru raptus ab igneo
Abiecit Helias amictum?
Pone graues animi tumultus,
Huc pura mentis lumina dirige;
Scalam recludit rebus in omnibus
Pulsis Bellarminus tenebris,
Quæ gradibus super astra tendit:
Dux ille per vestigia CAROLI,
Cui vota fundit, quem decus Insubrum
Miratur orbis, quem Senatus
Roma sacrum veneratur astrum.

DE NECE REGINÆ SCOTIÆ.

TE quamquam immeritam ferit, ô Regina, securis,
Regalique tuum funus honore caret;
Sorte tua gaude, mœrens neque Scotia ploret;
En tibi pompa, tuas quæ decet exequias.
Nam tibi non paries atro velatur amictu,
Sed terras circum nox tenebrosa tegit.
Non tibi contextis lucent funalia lignis,
Sed cæli stellæ: Nænia tristis abest,
Sed canit ad pheretrũ superũ chorus aliger; & me
Cælesti incipiens voce, silere iubet.

PARAPHRASIS IN CANTICVM TRIVM PVERORVM.

TE rerum dominum, te Deus Isaci
Æternis canimus laudibus inclytum:
Tollit nostra tuum nomen in æthera
Vox concors, solio qui super aureo
Vt fons perpetuos vndiq; gloriæ

Diffundis radios, & super Angelos,
Et supra Cherubin innumerabiles
Annorum in series omnia temperans,
Supremo resides lucis in ambitu,
Et terræ latebras inspicis abditas.
Vos quæ mens Domini condidit, omnia
Æternam Domini dicite gloriam,
Illum perpetuis tollite laudibus:
Stellantes Dominum dicite vertices,
Astrorum Domino plaudite cælites,
Regem cælicolum dicite sydera:
Cælesti Dominum psallite murmure
Quæ conuexa super sydera sunt aquæ:
Virtutes Domini qualibet inclytis
Cantantes Dominum tollite laudibus:
Sol tu, qui radiis tempora cingeris,
Tu cuius facies lumine mutuo
Fulget, Luna, Dei dicite gloriam,
Ros, imber, pluuiæ, flamina, turbines
Æternis Dominum tollite laudibus:
Æstas, ignis, hyems, frigora, grandines,
Nix, quæ cum glacie in montibus albicat,
Et vos cana gelu gramina roscido
Aeternam Domini dicite gloriam:
Noctes cum tenebris, luce dies micans,
Et vos cum leuibus fulgura nubibus

Æternis Dominum tollite laudibus.
Tellus cum viridi germine frondium,
Colles frugiferi, culmina montium,
Et gemmata nouis prata coloribus,
Vuarúmque grauis vinea fœtibus,
Æternam Domini dicite gloriam.
Fontani latices, flumina cærulî
Fluctus, & soboles humida piscium,
Et vos, ô volucres ætheris incolæ,
Æternis Dominum psallite cantibus.
Vos omnes pecudum cum grege bestiæ,
Vos proles hominum, vos domus Israël,
Et vos, qui Dominum sanguine victimæ
Placatis, Domini dicite gloriam.
Vos, quorum pietas, puráque sanctitas,
Et recti studium moribus integris,
Æterno Domino reddit amabiles,
Æternis Dominum tollite laudibus.
Concordis modulo vocis Anania,
Et vos Azaria & Misael intimas
Cantantes Domino reddite gratias:
Nam vos ex Erebi faucibus abstulit;
Nam vos eripuit mortis ab vnguibus;
Nam vos è mediis eruit ignibus:
Immensas Domino reddite gratias,
Lætis vnanimes plaudite vocibus,
Lætanti

Lætanti Dominum dicite carmine,
Aeternam Domini dicite gloriam,
Aeternis Dominum tollite laudibus;
Vos, quorum pietas reddit amabiles,
Aeternis Domino laudibus inclyto,
Concordes Dominum psallite cantibus,
Non vt Dij reliqui solus in aureo
Sublimis solio subdita temporis
Frontem et terga premens regnat, et infima
Terrarum placido lumine respicit.

K

CANTICVM MOYSIS.

1. AVDITE cœli quæ loquor: audiat terra verba oris mei.

2. Concrescat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloquium meum:

3. Quasi imber super herbam, & quasi stillæ super gramina: quia nomen Domini inuocabo.

4. Date magnificentiam Deo nostro: Dei perfecta sunt opera, & omnes viæ eius iudicia.

5. Deus fidelis, & absque vlla iniquitate, iustus & rectus: peccauerunt ei, & non filij eius in sordibus.

6. Generatio praua, atque peruersa: hæccine reddis Domino, popule stulte, & insipiens?

7. Numquid non ipse est pater tuus: qui possedit te, & fecit, & creauit te?

8. Memento dierum antiquorum: cogita generationes singulas.

9. Interroga patrem tuum, & annunciabit tibi: maiores tuos, & dicent tibi:

10. Quando diuidebat Altissimus gentes: quando separabat filios Adam.

11. Constituit terminos populorum: iuxta numerum filiorum Israël.

12. Pars autem Domini, populus eius: Iacob funiculus hæreditatis eius.

PARAPHRASIS IN CANTICVM MOYSIS.

1. TERRA meas audi voces, audite loquentem
Sydera: 2 Concrescant sensus mihi mentis vt imber,
Et fluat eloquium labiis ceu roscidus humor,
3. Ac veluti pluuiæ super herbida pascua guttæ;
Nam mea cælestis Regem vox inuocat aulæ.
4. Laude Deum cumulate, Dei sunt omnia partu
Edita perfecto, calles quibus ambulat omnes
Iudicium: 5. Deus est iustus sine labe, fidémque
Intactam seruat: polluto sordibus almo
Nomine natorum venerandum crimine numen
Læserunt: 6. Soboles diris obnoxia culpis
Hæccine pro meritis reddis malesana parenti,
7. Qui te de nihilo produxit in ætheris oras?
8. Progenies tecum priscas annósque voluta
Præteritos, 9. Quæras ab auis & patre, tibíque
Concordes referent, 10. Imum cùm rector Olympi
Respiciens orbem natos secreuit Adami,
11. Et posito varias diuisit limite gentes
Natorum iuxta numerum, quos edidit almus
Isacides, 12. Domini verò pars vnus Iacob

13. Inuenit eum in terra deſerta : in loco horroris, & vaſtæ ſolitudinis.

14. Circumduxit eum, & docuit ; & cuſtodiuit quaſi pupillam oculi ſui.

15. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſuos : & ſuper eos volitans.

16. Expandit alas ſuas , & aſſumpſit eum : atque portauit in humeris ſuis.

17. Dominus ſolus dux eius fuit : & non erat cum eo Deus alienus.

18. Conſtituit eum ſuper excelſam terram : vt comederet fructus agrorum.

19. Vt ſugeret mel de petra : oleúmque de ſaxo duriſſimo.

20. Butyrum de armento , & lac de ouibus cum adipe agnorum, & arietum filiorum Baſan.

21. Et hircos cum medulla tritici, & ſanguinem vuæ biberet meraciſſimum.

22. Incraſſatus eſt dilectus, & recalcitrauit, incraſſatus, impinguatus, dilatatus.

23. Dereliquit Deum factorem ſuum : & receſſit à Deo ſalutari ſuo.

24. Prouocauerunt eum in diis alienis : & in abominationibus ad iracundiam concitauerunt.

25. Immolauerunt dæmoniis , & non Deo : diis, quos ignorabant.

26. Noui recentéſque venerunt : quos non coluerunt patres eorum.

27. Deum qui te genuit, dereliquiſti : & oblitus es Do-

mini

Illius, & populus; 13. Solis hunc vidit in aruis
Desertísque locis trepido terrore pauentem,
14.Deduxitq; manu, tanquam nutricula paruum
Infantem tutatus eum ceu luminis orbes:
15.Ac veluti pullos auium Regina volatu
Prouocat, & sequitur circum volitantibus alis,
Detulit imponens humeris: 16. Deus vnicus illi
17.Dux fuit, atque comes: Domino Deus exterus vllus
Non erat: 18. Excelsos illum perduxit in agros
Vt fructus ederet terræ, 19. Mellísque liquorem
Rupibus ex altis, succúmque hauriret oliui,
20.Ex ouibus lactis latices, & ab vbere vaccæ
Butyrum, Basánque hœdis frueretur & agnis,
21.Ac flauæ segetis granis albáque medulla,
Et bibulas vuæ saturaret sanguine venas:
22.Dilectus nimium populus malè gratus, & excors
Impêgit Domino pinguis post hordea calces:
23.Terga Deo vertit, lucis qui tradidit olli
Vsuram, & vitæ spirantes indidit auras,
Deseruit Dominum galeam clypeúmque salutis:
24.Huic acrem cultu bilem mouere nefando,
Proh scelus, 25. Et spreto cælestis numine Regis
Ignotos coluere Deos, & Dæmonis aras:
26.Dij nuper venêre noui, quos ritus auorum
Nesciit. 27. Aeternum liquisti perfide numen
Cuius opus viuis, cuius tibi dextera vastam

mini creatoris tui.

28. Vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus est: quia prouocauerunt eum filij sui, & filiæ.

29. Et ait, Abscondam faciem meam ab eis: & considerabo nouissima eorum.

30. Generatio enim peruersa est, & infideles filij.

31. Ipsi me prouocauerunt in eo qui non erat deus: & irritauerunt in vanitatibus suis.

32. Et ego prouocabo eos in eo qui non est populus: & in gente stulta irritabo illos.

33. Ignis succensus est in furore meo: & ardebit vsque ad inferni nouissima.

34. Deuorabítque terram cum germine suo: & montium fundamenta comburet.

35. Congregabo super eos mala: & sagittas meas complebo in eis.

36. Consumentur fame: & deuorabunt eos aues morsu amarissimo.

37. Dentes bestiarum immittam in eos: cum furore trahentium super terram, atque serpentium.

38. Foris vastabit eos gladius, & intus pauor: iuuenem simul ac virginem lactentem cum homine sene.

39. Dixi, vbinam sunt? cessare faciam ex hominibus memoriam eorum.

40. Sed propter iram inimicorum distuli: ne fortè superbirent hostes eorum,

41. Et dicerent, Manus nostra excelsa: & non Dominus

Inseruit paruo conclusam corpore mentem:
28.*Aspexit Dominus, stimulis & concitus ira*
Intumuit, fixitque grauem sub pectore noxam
Natorum, 29. *Dixitque, mei iubar oris ab illis*
Auertam, crimen perpendam mente supremum:
30.*Perdita flagitiis exlex infidáque proles,*
31.*Irritant animum falsi mihi numinis aris,*
32.*Alter & ascitus populus mihi prouocet illos,*
Qui modò non compos mentis despectus ineptit:
33.*Ignis inardescet, iustáque incensus ab ira*
Excurret rapidis terræ sub viscera flammis,
34.*Hauriet & terram viridi cum germine, montes*
Funditus exuret: 35. *Turmas aciésque malorum*
In caput illorum cogam, cunctásque sagittas
E pharetrâ fundam, 36. *Macie, duráque peribunt*
Esurie, volucrum laniati præda iacebunt,
37.*Lethiferis illos serpentum dentibus escam*
Obijciam, sæuísque feris rabidísque molossis:
38.*Extera vastabit gladius, pauor intima carpet:*
Lactentes pueros absumam cæde, senésque,
Pubentes iuuenes simul, innuptásque puellas.
39.*Dixi quò fugiunt? vbi sunt? mea conteret illos*
Dextera, nec nomen posthac memorabitur vsquam:
40.*Sed mea se differt inhibens sententia motum,*
Ne forsan tumidis insultent cordibus hostes,
41.*Et dicant virtutis opus sunt omnia nostra:*

nus fecit hæc omnia.

42. Gens absque consilio est, & sine prudentia: vtinam saperent, & intelligerent, ac nouissima prouiderent:

43. Quomodo prosequatur vnus mille, & duo fugent decem millia?

44. Nónne ideo, quia Deus suus vendidit eos: & Dominus conclusit illos?

45. Non enim est Deus noster vt dij eorum, & inimici nostri sunt iudices.

46. De vinea Sodomorum vinea eorum: & de suburbanis Gomorrhæ.

47. Vua eorum vua fellis: & botri amarissimi.

48. Fel draconum vinum eorum, & venenum aspidum insanabile.

49. Nónne hæc condita sunt apud me: & signata in thesauris meis?

50. Mea est vltio, & ego retribuam in tempore: vt labatur pes eorum.

51. Iuxta est dies perditionis: & adesse festinant tempora.

52. Iudicabit Dominus populum suum: & in seruis suis miserebitur.

53. Videbit quòd infirmata sit manus: & clausi quoque defecerunt, residuíque consumpti sunt.

54. Et dicet, Vbi sunt dij eorum: in quibus habebant fiduciam?

55. De quorum victimis comedebant adipes: & bibebant vinum libaminum.

56. Surgant, & opitulentur vobis: & in necessitate vos protegant.

57. Videte

Nō hæc gesta manu Domini: 42. *Gens indiga mētis,*
Prudentes vtinam saperent, supremáque sano
Prospicerent animo: 43. *Trepidas vt mille cohortes*
Vna fuget? 44. *Nisi quòd vinctas Deus ipse Deorū*
Tradidit addicens immitis more catastæ.
45. *Non vt Dij reliqui pictum seu sculptile numen,*
Iordanis Deus omnipotens in secula viuit
Noster, & est iudex hostis: 46. *Ceu vinea sacris*
In Sodomæ campis, illorum vinea fundit
47. *Felle graues vuas, & amara bile racemos,*
48. *Fel colubri specie vini, saniémque draconum,*
Aspidis & virus nullis sanabile succis.
49. *Creditis hæc forsan nobis ignota latêre,*
Nónne meos inter thesauros condita seruo!
50. *Me decet vltrices in tempore sumere pœnas,*
Vósque manet certo sternat qui funere lapsus:
51. *Exitij tempus pernicibus aduolat alis:*
52. *Isacidis populum peruerso corde rebellem*
Puniet, & seruis Dominus miserebitur vltro:
53. *Aspiciet languere manum sub pondere belli,*
Atque fame absumi reliquos munimine clausos:
54. *Et dicet, veniant & opem in discrimine vobis*
Numina vestra ferant; quorum vos robore freti
Militiæ numen dederatis, & arma tulistis,
Adueniant, vbi sunt? quorum dedit hostia vobis
Tosta cibos, dulcémque meri libamina potum:

57. Videte quòd sim solus, & non sit alius deus præter me.

58. Ego occidam, & ego viuere faciam, percutiam, & ego sanabo: & non est qui de manu mea possit eruere.

59. Leuabo ad cœlum manum meam, & dicam: Viuo ego in æternum.

60. Si acuero vt fulgur gladium meum, & arripuerit iudicium manus mea:

61. Reddam vltionem hostibus meis: & his, qui oderunt me, retribuam.

62. Inebriabo sagittas meas sanguine: & gladius meus deuorabit carnes,

63. De cruore occisorum, & de captiuitate, nudati inimicorum capitis.

64. Laudate gentes populum eius: quia sanguinem seruorum suorum vlciscetur.

65. Et vindictam retribuet in hostes eorum, & propitius erit terræ populi sui.

FINIS.

57\. *Ecce ego ſum ſolus, nullus Deus omnia nutu*
Temperat æternum regnans me præter in æuum:
58\. *Mors & vita mihi parent, ſum vulneris author,*
Non oberit quiſquam libeat ſi ferre ſalutem.
59\. *Ecce manum tollam, dicens, in ſecula viuo;*
60\. *Exacuam gladium flammantis fulguris inſtar,*
Iudicium arripiet directo cuſpidis ictu
Dextra, 61. *Meos vindex arcum protendet in hoſtes,*
62\. *Ebria roranti ſtillabunt tela cruore,*
Et gladius carnes hoſtili dente vorabit,
63\. *Nudati primùm capitis, captiuáque cædet*
Agmina, quæ vinctis nexum ſenſere lacertis.
64\. *Illius populum gentes laudate, ſuorum*
Nam meritas ſumet iuſto pro ſanguine pœnas,
65\. *Et debellatos vindicta comprimet hoſtes,*
Præſentíque ſuam defendet numine gentem.

FINIS.